
ΚΕΙΜΕΝΟ 14 (XIV)

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antonii fuerat, Athenas confugit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimavit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalida, similem effigiei mortui. Quem simul aspexit Cassius, timorem concepit nomenque eius audire cupivit. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitavit. Cassius servos in clamavit et de homine eos interrogavit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniavit. Paucis post diebus res ipsa fidem somnii confirmavit. Nam Octavianus supplicio capitis eum adfecit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Μετά τη ναυμαχία του Ακτίου ο Κάσσιος από την Πάρμα, που είχε υπηρετήσει στο στρατό του Μάρκου Αντωνίου, κατέφυγε στην Αθήνα. Εκεί, πριν καλά καλά παραδώσει στον ύπνο την ταραγμένη του ψυχή, του εμφανίστηκε ξαφνικά μια φρικτή μορφή. Νόμιζε πως ερχόταν προς το μέρος του ένας άνθρωπος με πελώριο ανάστημα και βρώμικη όψη, όμοιος με είδωλο νεκρού. Μόλις τον είδε ο Κάσσιος, τον κατέλαβε φόβος και θέλησε να πληροφορηθεί τ' όνομά του. Εκείνος απάντησε πως ήταν ο Πλούτωνας (: ο Χάροντας). Τότε τρόμος συντάραξε τον Κάσσιο και τον σήκωσε από τον ύπνο του. Ο Κάσσιος φώναξε τους δούλους του και τους ρώτησε γι' αυτόν τον άνθρωπο. Εκείνοι δεν είχαν δει κανέναν. Ο Κάσσιος παραδόθηκε ξανά στον ύπνο κι ονειρεύτηκε την ίδια μορφή. Λίγες μέρες αργότερα τα ίδια τα πράγματα επιβεβαίωσαν την αξιοπιστία του ονείρου. Ο Οκταβιανός, δηλαδή, του επέβαλε την ποινή του θανάτου.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Athenas: Αιτιατική που δηλώνει κίνηση προς τόπο. Απρόθετα, γιατί είναι όνομα πόλης.
2. cumapparuit: cum inversum (αντίστροφος).

-
3. Από την ε΄ κλίση, κλίνονται πλήρως μόνο το dies και το res.
Σχηματίζουν ενικό και ονομαστική, αιτιατική και κλητική πληθυντικού τα ουσιαστικά:
acies, facies, effigies, spes, species.
Το μόνο αρσενικό ουσιαστικό της ε΄ κλίσης είναι το dies.
4. Postquam, ubi, ut, simul + οριστική παρακειμένου, εισάγουν χρονικές προτάσεις, που δηλώνουν το προτερόχρονο.
5. Respondit ille se esse Orcum: Υποκείμενο του απαρεμφάτου esse το se: Ταυτοπροσωπία, το υποκείμενο μπαίνει σε αιτιατική, λόγω ειδικού απαρεμφάτου (λατινισμός).
6. Paucis post diebus: post: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου.
Diebus: αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς.
Ισοδύναμη έκφραση: Post paucos dies.
7. supplicio: αφαιρετική οργανική του μέσου.
Capitis: γενική της ποινής.

ΡΗΜΑΤΑ

confugio, confugi, -, confugere 3 -15 = καταφεύγω
do, dedi, datum, dare 1 = δίνω.
appareo, apparui, apparitum, apparere 2 = εμφανίζομαι
existimo, -avi, -atum, -are 1 = νομίζω
venio, veni, ventum, venire 4 = έρχομαι
aspicio, aspexi, aspectum, aspicere 3 = κοιτάζω .
concupio, concupi, concupitum, concupere 3 -15 = συλλαμβάνω
audio, audivi, auditum, audire 4 = ακούω
cupio, cupivi (cupii), cupitum, cupere 3 -15 = επιθυμώ
respondeo, respondi, responsum, respondere 2 = απαντώ
concutio, concussi, concussum, concutere (cum + quatio)
3 -15 = συνταράζω
excito, -avi, -atum, -are 1= ξεσηκώνω, αποκαθιστώ
inclamo, -avi, -atum, -are 1= φωνάζω
interrogo, -avi, -atum, -are 1= ρωτώ
video, vidi, visum, videre 2 = βλέπω
somnia, -avi, -atum, -are 1= ονειρεύομαι
confirmo, -avi, -atum, -are 1= επιβεβαιώνω
afficio (adficio), affeci (adfeci), affectum (adfectum), afficere (adficere)
3 -15 = περιβάλλω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ ΚΛΙΣΗ

Athenae, arum = Αθήνα (Αθήναι)

Β΄ ΚΛΙΣΗ

bellum, -i = πόλεμος

Cassius, -i και -ii = Κάσσιος

M = συντομογραφία αντί Marcus = Μάρκος

Antonius, -i και -ii = Αντώνιος

animus, -i = ψυχή

somnus, -i = ύπνος

Orcus, -i = Πλούτων

servus, -i = υπηρέτης, δούλος

somnium, -i και -ii = όνειρο

Octavianus, -i = Οκταβιανός

supplicium, -ii και -i = τιμωρία, στον πληθ. supplicia, -orum = προσευχές, λατρεία.

Γ΄ ΚΛΙΣΗ

magnitudo, inis (Θ) = μέγεθος, ανάστημα

timor, is (A) = φόβος

nomen, nominis (O) = όνομα

terror, is (A) = τρόμος

caput, capitis (O) = κεφάλι (εδώ supplicium capitis = θανατική ποινή)

Δ΄ ΚΛΙΣΗ

exercitus, us = στρατός

Ε΄ ΚΛΙΣΗ

species, ei (Θ) = θέαμα, μορφή

facies, ei (Θ) = πρόσωπο

effigies, ei (Θ) = εικόνα, μορφή, «είδωλο»

dies, diei (A) = ημέρα

res, rei (Θ) = πράγμα

fides, ei (Θ) = πίστη

ΕΠΙΘΕΤΑ

Actiacus, a, um = Ακτιακός, του Ακτίου
sollicitus, a, um = ανήσυχος
horrendus, a, um = φρικτός
ingens (μονοκατάληκτο γ' κλ) = τεράστιος
squalidus, a, um = βρώμικος
similis, is, e = όμοιος
mortuus, a, um = νεκρός (:επιθετικοποιημένη μετοχή παρακειμένου του ρ. morior)
paucus, a, um = λίγος

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

qui, quae, quod (αναφορική) = ο οποίος
is, ea, id (οριστ.) = αυτός
ego(προσ) = εγώ
ille, illa, illud (δεικτ) = εκείνος
nemo (αορ.ουσιαστική) = κανένας

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Ibi = εκεί
vix = μόλις
repente = ξαφνικά
Tum = τότε
iterum = για δεύτερη φορά
post = μετά, ύστερα, έπειτα

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

post +ΑΙΤ = μετά από (χρόνος: Post bellum)
in +ΑΦ = σε (τόπος μεταφορικά ή κατάσταση: in exercitu)
ad +ΑΙΤ = σε, προς (κίνηση προς πρόσωπο: ad se =σε αυτόν, προς αυτόν)
ex +ΑΦ = από (έξοδος από κατάσταση: e somno)
de +ΑΦ = για, σχετικά με (αναφορά: de homine)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

et (συμπλ) = και
cum αντίστροφος + repente (χρον.) = όταν
simul (χρον.) = όταν, μόλις (προτερόχρονο)
nam (αιτιολ. παρατακτ.) = γιατί

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. *confugit, dederat, aspexit*: Να αντικατασταθούν χρονικά οι ρηματικοί τύποι στο β' ενικό και στο γ' πληθυντικό πρόσωπο.
2. *qui, ei, Illi*: Να μεταφέρετε τους τύπους στις πλάγιες πτώσεις του ενικού και πληθυντικού αριθμού του ουδέτερου γένους.
3. *ingentis magnitudinis, facie squalida, eandemque speciem*: Να κλιθούν οι συνεκφορές.
4. *Respondit ille se esse Orcum.*: Να συνταχθεί το απαρέμφατο, να δικαιολογηθεί η πτώση του υποκειμένου του.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφερθούν οι παρακάτω τύποι στις πτώσεις που ζητούνται για τον καθένα:

bellum Actiacum: αφαιρετική ενικού
qui: γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος.
Athenas: γενική πληθυντικού
animum sollicitum: δοτική ενικού
ei: αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους
species horrenda: γενική ενικού
ingentis magnitudinis: ονομαστική ενικού
similem: αφαιρετική ενικού
mortui: αιτιατική ενικού
Illi: γενική ενικού αρσενικού γένους.
neminem: γενική ενικού
eandemque speciem: αιτιατική πληθυντικού.
res ipsa: δοτική ενικού
supplicio: αιτιατική ενικού
capitis: ονομαστική ενικού

2. Να μεταφερθούν οι παρακάτω ρηματικοί τύποι στον τύπο που σας ζητείται για τον καθένα (στους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

fuerat: β' ενικό οριστικής του μέλλοντα
confugit: α' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου και των δυο φωνών
dederat: γ' πληθυντικό οριστικής του μέλλοντα και των δυο φωνών

apparuit: απαρέμφατο Μέλλοντα της ενεργητικής φωνής
existimavit: Απαρέμφατο Παρακειμένου της μέσης φωνής
aspexit: Μετοχή παρακειμένου της μέσης φωνής
concepit: β'ενικό προστακτικής Ενεστώτα ενεργητικής φωνής
excitavit: α'πληθυντικό οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα της ενεργητικής φωνής
viderant: β'ενικό υποτακτικής παρακειμένου και των δυο φωνών
adfecit: β'ενικό οριστικής μέλλοντα της μέσης φωνής

3. Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική :

α) **Tum terror Cassium concussit**

β) **Cassius servos inclamavit**

A priori: εκ των προτέρων

A posteriori: εκ των υστέρων